

צו לפ סעיף 41 לפקודת הרופאים (נוסח חדש) תשל"ז – 1976

ד"ר יואל שזר (להלן הנקבל) הורשע בארבע עבירות של מעשה מגונה (סעיף 348 (א) (2) לחוק העונשין תשל"ז – 1977) וכן בשני מקרים של הטרדה מינית (סעיף 5 (א) – חלופת (3) (4) (5) ו-6 (ב) בסעיף 3 (א) לחוק מניעת הטרדה מינית תשנ"ח – 1998). על הרשעות אלו ועל העונש שהוטל בגינן על ידי בימ"ש השלום בחיפה, הוגש ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה. ערעור זה נדחה; בכפוף להמרת שתי הרשעות בעשית מעשים מגונים בהרשעות בנסיון למעשים מגונים ובהוספת הרשעה במעשים מגונים.

בשל הרשעות אלו הגיש המשנה למנכ"ל משרד הבריאות קובלנה נגד הנקבל בשל התנהגות שאינה הולמת רופא מורשה (סעיף 41 (1) לפקודת הרופאים – נוסח חדש, תשל"ז – 1976 (להלן הפקודה), ובשל הרשעה בעבירות פליליות שאינן נכללות בפקודה (סעיף 41 (5) לפקודה).

התשתית העובדתית עליהן התבססו ההרשעות סבו כולן סביב התנהגות הקובל בעת בדיקות שערך לארבע בחורות שטענו שהן נזקקות לבדיקה ולטיפול. שתיים מאלו היו חולות "אמיתיות", והשתיים האחרונות היו תחקירניות שהשימו עזמן כחולות, במטרה לבחון את אמיתות טענותיהן של הראשונות.

הנקבל, רופא מומחה בתחום האורטופדיה כיהן כסגן מנהל המחלקה האורטופדית ביה"ח בנהריה ונתן שרותים רפואיים גם במסגרת קופת חולים.

שתי החולות "האמיתיות" הופנו אל הנקבל לאחר טפולים שקיבלו בבי"ח. בעיותיהן היו בעיות אורטופדיות ואולם הנקבל חרג מהטיפול האורטופדי הנדרש, וללא צורך רפואי, ותוך שהוא משים עצמו כמבצע את תפקידו הרפואי, מישש ונגע בשדיהן.

השתיים הפנו את תשומת לבו שקובלנותיהן הרפואיות אינן מתיחסות למקומות הבדיקה בשדיים. הן חשו השפלה ואי נוחות, ומששוכנעו שפעילות הנקבל מונעת מהיבטים מיניים התלוננו על שארע.

שתי התחקירניות נשלחו לנקבל כדי לבחון אם ההתנהגות החורגת של הנקבל היא דפוס פעולה קבוע אצלו. הן התלוננו על כאבים אורטופדיים, ואולם גם בטפול בהם התרכז הנקבל בשדיהן ולא בתלונותיהן. פעילות זו צולמה, לפחות בחלקה, והצילום הובא כראיה בבימ"ש.

הגנתו של הנקבל הסתמכה על טענתו שרופא יכול להחליט שיש צורך רפואי לערוך את הבדיקה שהוא ערך, או שיש לו לפחות אפשרות להחליט על עריכת בדיקה כזו הנחזית אמנם כמישש

שדיים ואולם לאמיתו של דבר היא נעשית לצורך בחינת תלונות המטופלות או לצורך טיפול מוכר ולגיטימי שמותר לרופאים לעשות גם כשהוא איננו מתייחס ישירות לתלונות המטופלות. הגנה זו נדחתה ע"י ביהמ"ש, בין השאר כשהוא מסתמך על עדויות מומחים לדבר.

משהוגשה הקובלנה מינה שר הבריאות ועדה לפי סעיף 44 לפקודה. על הועדה מוטל לשמוע את טענות הנקבל, לבחון את החומר כולו, ולהמליץ בפני שר הבריאות על הדרכים שיש לנקוט בהם נוכח האמור בקובלנה.

הועדה שמונתה בחנה את הדברים, שמעה את טעוני הנקבל והגישה ביום 27.2.08 את מסקנותיה והמלצותיה לשר הבריאות. נוכח האצלתן אלי של סמכויות שר הבריאות לפי סעיף 41 לפקודה, הועבר הדו"ח אלי.

הנקבל לא חלק בפני הועדה על הרשעתו בפלילים, ואולם לצד זה ניסה להסתייג ממסקנות ההרשעה תוך שהוא טוען טענות הגנה דומות לאלו שנטענו על ידו בהליכים הפליליים. חשוב לכן להבהיר שמשעה שביהמ"ש פסק את פסקו הפלילי, מסקנותיו וממצאו מחייבים בדרך כלל, והם מחייבים ביתר שאת כשהדיון הוא בקובלנה שכל כולה מתבססת על הרשעה זו (סעיף 41 (5) לפקודה).

העולה מהרשעות הנקבל הוא ברור. הוא ניצל את מעמדו, את האמון שניתן בו, את מצוקת המטופלות ואת כח השררה המקצועי שהיה בידו, כדי לפגוע מינית במטופלות, מבלי שהן נתנו הסכמתן לכך, והכל למען הנאתו שלו. ההשפלה והמצוקה שמעשיו גורמים בהכרח למטופלות לא בלמו אותו. פעילות זו של הנקבל לא היתה מקרית, גם לא חד פעמית. קשה להשתחרר מהרושם שמה שנחשף בהליך המשמעתי מצביע על דפוס פעולה בו נקט הנקבל, לא רק במקרים שנחשפו.

במהלך הדיון המשמעתי נחשפו תכונות חיוביות מאד בהן ניחן הנקבל. הוא עלה ארצה מארה"ב ב- 1972, השתלב בחיי הרפואה בארץ, והטה שכם לפעילות התנדבותית בהיבטים שונים בארץ ובחו"ל. כך למשך הוא שרת ביחידת האלפניסטים בחרמון, כמו גם במשמר האזרחי ובצה"ל. פעילותו זו חרגה מעבר לגבולות ישראל במקומות בהם הוא תרם את חלקו במתן עזרה כשהיה צורך ברופאים.

עוד נתברר במהלך הדיון שמדובר ברופא בעל ותק של עשרות שנים שהיה בעת ביצוע העבירות בשלהי תקופת פעילותו התעסוקתית. בינתיים הוא יצא לגמלאות. יש לו חמישה ילדים מבוגרים, ועברו חף מכל אשמה.

מדובר איפוא באדם נורמטיבי ואף למעלה מכך.

כל העובדות הללו הובאו בפני הועדה, והיא נתנה עליהם את הדעת. לצד זה ציינה הועדה ש"מדובר במעשים חמורים הראויים לכל גנאי, שנעשו במטופלות במהלך טיפול רפואי, תוך ניצול מעמדו של הנקבל כרופא וניצול האמון המוחלט שנתנו בו המטופלות..."

הועדה המשיכה ואמרה שמעשי הנקבל אינם נמצאים אמנם במדרג החמור ביותר של עבירות מין, ואולם עדיין יש בהם חומרה יתירה שיש בה "כדי לערער את אמון הצבור בציבור הרופאים..."

הענישה המשמעתית בשל עבירות מין של רופאים נוטה בשנים האחרונות לכף חומרה. הדבר נובע כנראה מחשיפתם של עבירות כאלו בקרב רופאים, ומהתגברות הרגישות לכבודו של האדם ולאוטונומיה שלו על גופו.

ב"כ הקובל טען שעל הועדה להמליץ על ביטול לצמיתות של רשיון הנקבל, כפי שנעשה גבי מספר רופאים שהורשעו בעבירות מין במטופלות שלהם.

ב"כ הנקבל פרש את אישיותו ופעולתו של הנקבל, וביקש שלא יוחמר עמו, במיוחד נוכח יציאתו לגמלאות ומתוך רצון שלא להביא למצב בו יאפיל החלק האחרון של חייו המקצועיים על עברו.

הועדה היתה סבורה שהתלית רשיון למשך עשר שנים היא ענישה משמעתית המאזנת את כל ההיבטים, והיא המליצה שזה אמצעי המשמעת ששר הבריאות יאמץ לו.

נראה הדבר שהמלצת הועדה אכן מאזנת את כל ההיבטים הרלבנטיים, ואני מאמץ אותה וקובע שרשיון הנקבל יותלה לעשר שנים שתחילתם ב- 15.6.08.

ניתן היום 9.4.08.

ו. זילר

נשיא (בדימוס) של ביהמ"ש המחוזי בירושלים

הועדה המשיכה ואמרה שמעשי הנקבל אינם נמצאים אמנם במדרג החמור ביותר של עבירות מין, ואולם עדיין יש בהם חומרה יתירה שיש בה יסודי לערער את אמון הצבור בערכי הרופאים.

הענישה המשמעתית כשל עבירות מין של רופאים נוטה בשנים האחרונות לכך חומרה הדבר נובע כנראה מחשיפתם של עבירות כאלו בדבר רופאים, ומהתגברות הרגישות לכבודו של האדם ולאטונומיה שלו על גופו.

ב"כ הקובל טען שעל הועדה להמליץ על ביטול לצמיתות של רשיון הנקבל, כפי שנעשה גבי מספר רופאים שהורשעו בעבירות מין במטופלות שלהם.

ב"כ הנקבל פרש את אישיותו ובעולתו של הנקבל, וביקש שלא יחמר עמו במיוחד לזכר יציאתו לגמלאות ומתוך רצון שלא להביא למצב בו ואפיל החלק האחרון של חייו המדעיים על עברו.

הועדה היתה סבורה שהתלית רשיון למשך עשר שנים היא ענישה משמעתית המאזנת את כל ההיבטים, והיא המליצה שזה אמצעי הנשי יעט ששר הבריאות יאמץ לו.

נראה הדבר שהמלצת הועדה אכן מאזנת את כל ההיבטים הרלבנטיים, ואנו מאמץ אותה וקובע שרשיון הנקבל יותלה לעשר שנים שתחילתם ב- 15.6.08.

ניתן היום 9.4.08.

ד"ר זילבר

נציג (בדימוס) של ביהמ"ש המחוזי בירושלים